

«Koloniseringen av Grønland»

av **Kim Leine** og illustratør **Konrad Nuka Godtfredsen**

Tekster i dette opplegget:

«Koloniseringen av Grønland» av Kim Leine og illustratør Konrad Nuka Godtfredsen
Sammenlikning med «Bokutdrag: *Den norske slavehandelen*» av Anders Totland og
«Bokutdrag: *Kvinner i kamp*» av Marta Breen og illustratør Jenny Jordahl

Mål med opplegget: Å vekke elevenes interesse for sakprosa

- gjennom at elevene setter ord på sin personlige leseopplevelse
- gjennom at elevene diskuterer temaer som tas opp i teksten
- gjennom at elevene bruker sakprosaetekster som inspirasjon og modell for egne tekster

FØR:

La først elevene lese tittelen, ingress, overskrifter på avsnitt og se på illustrasjonene.

Snakk deretter om hva elevene forbinder med kolonisering og hvordan dette begrepet passer på Grønland.

- Vet dere når Grønland ble kolonisert og av hvem?
- I hvilken grad tror dere at nordmenn var involvert i prosessen?
- Hvordan tror dere at tvangsekteskap av straffanger kunne fungere som våpen?

UNDERVEIS:

Lesestopp

Be elevene stoppe underveis i lesingen, for eksempel nederst på s. 38, etter «... for å delta i grunnleggelsen av det moderne Grønland» eller etter noen minutter.

La elevene skrive spørsmål til teksten ut ifra det de har lest.

Alternativt kan de bruke noen minutter på å skrive hva de tror vil skje videre.

Deretter fortsetter de å lese resten av utdraget.

ETTER:

1. Snakk kort om teksten i hel klasse
Klassesamtale.

Gi elevene muligheten til å ta opp ting de lurte på mens de leste, slik at alle har en umiddelbar forståelse av tekstens innhold.

2. Del leseopplevelsen i grupper
Gruppesamtale.

Lærerveiledning til Faktafyk 2019: utarbeidet av Foreningen !les

La elevene tale sammen i grupper på 3-4 elever.

Elevene kan begynne med reaksjoner på teksten og deretter bruke notater fra undervis-lesingen – både spørsmål og prediksjoner - som utgangspunkt for å snakke om utdraget

3. Helklassesamtale

La gruppene få fortelle litt om hva de har diskutert.

Snakk om elevenes spørsmål, prediksjoner og om hvordan dette endret seg da de fortsatte lesingen. La samtalen utvikle seg ved å formulere åpne og autentiske spørsmål som bygger videre på elevenes svar – da opplever de at leseopplevelsen deres blir hørt og tatt på alvor.

I tillegg til spørsmål fra elevene, kan ev. også disse spørsmålene inngå i samtalen:

- Var det noe som overrasket dere?
- Fikk dere vite noe som dere ikke visste fra før?
- Hvordan ser dere for dere det første møte mellom nordboere og inuitter?
- Hvilket inntrykk får dere av den norske presten Hans Egede?
- Hvorfor tror dere han drømmer om å etablere en koloni på Grønland?
- Hvilket inntrykk får dere av København på denne tiden?
- Hvordan samsvarer det med inntrykket dere har av byen i dag?
- Hva tror dere var bakgrunnen for at man valgte å ta med straffefanger til Grønland?
- Hva tror dere menes med at Hans Egede og hans folk «aller nådigst» får lov til å fortsette?
- Hva vet dere om sykdommen kopper?
- Hvilket inntrykk av koloniseringen av Grønland sitter dere igjen med?
- I hvilken grad opplever dere det som et «overgrep mot et naturfolk»?
- Hvordan passer det med det dere visste fra før?
- Hvem tror dere er «jeg-fortelleren» som dukker opp på s.39 og i tekstens siste del («Et paradoks»)?
- Hvor tror dere opplysningene i teksten er hentet fra – hvilke kilder tror dere er brukt?

Sammenlikn med utdraget fra *Kvinner i kamp* og utdraget fra *Den norske slavehandelen*.

- Hvem er det som forteller i de tre tekstene og hvordan vil dere beskrive fortellemåten?
- Hva har det å si for det som presenteres for leseren?
- Hvilke kilder er brukt?
- I hvilken grad mener dere at stemmene til de undertrykte (slaver, koloniserte) kommer frem i tekstene?

Skriveoppgaver

1. Skriv en ny ingress til Kim Leines artikkel.

Skriv 2-3 setninger der du oppsummerer hovedpunktene i den aktuelle artikkel.

2. Et møte mellom to kulturer

Se for deg hvordan det kan ha vært første gangen inuitter og nordboere møtte hverandre i Grønland.

Hvordan oppsto møtet, hvem var til stede og hva skjedde?

Skriv en tekst der du skildrer dette møtet.

3. Unge grønlandere i dag

Finn ut mer om hva som preger livet i Grønland i dag.

Finn kilder selv eller bruk ev. noen av disse:

https://snl.no/Grønlands_befolkning

Lærerveiledning til Faktafyk 2019: utarbeidet av Foreningen !les

<https://www.highnorthnews.com/nb/gronland-mister-flere-unge-til-danmark>

<https://www.dr.dk/tv/se/de-unge-groenlaendere/de-unge-groenlaendere-2/de-unge-groenlaendere-fremtidsdromme-1-4#!03:09>

<http://milik.gl/wp-content/uploads/Uddrag-af-allatta1.pdf>

Skriv deretter en artikkel om muligheter og utfordringer for unge i Grønland i dag.

Kompetansemål

norsk:

- delta i diskusjoner med begrunnede meninger og saklig argumentasjon
- skrive ulike typer tekster etter mønster av eksempeltekster og andre kilder
- skrive kreative, informative, reflekterende og argumenterende tekster på hovedmål og sidemål med begrunnede synspunkter og tilpasset mottaker, formål og medium

samfunnsfag:

- vise korleis hendingar kan framstillast ulikt, og drøfte korleis interesser og ideologi kan prege synet på kva som blir opplevd som fakta og sanning